

Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor som ligger i socioekonomiskt svagare områden vid Nyhedsbackens förskola i Bollnäs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Nyhedsbackens förskola i Bollnäs kommun avseende verksamhetens kvalitet inom huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor som ligger i socioekonomiskt svagare områden, dvs. förskolor i socioekonomiskt utsatta områden.

I granskningen ingår två områden med följande frågeställningar:

1. I vilken utsträckning arbetar huvudmannen aktivt med adekvata insatser för att stärka förutsättningarna för en undervisning av god kvalitet i förskolor i socioekonomiskt svagare områden?
2. I vilken utsträckning skapar rektorn reella förutsättningar så att förskollärare kan leda och genomföra undervisning av god kvalitet i förskolor i socioekonomiskt svagare områden?

I granskningen ingår inte att bedöma kvaliteten i förskollärares, barnskötarens eller annan personals arbete med undervisningen.

Granskningen omfattar 30 huvudmän med utvalda förskolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Samtliga förskolor har valts ut utifrån att de ligger i socioekonomiskt svagare områden¹. Detta beslut avser Nyhedsbackens förskola i Bollnäs kommun. Skolinspektionen har genomfört intervjuer med förskolans barnskötare, förskollärare, övrig personal, rektor och representanter för huvudmannen. Intervjuerna genomfördes den 28 februari 2023 av utredarna Maria Mowitz och Ia Thun. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudmannen. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under hösten 2023.

Fakta om verksamheten:

Nyhedsbacken är en kommunal förskola belägen i Bollnäs kommun. Förskolan har, vid Skolinspektionens besök, 41 barn inskrivna och leds av en rektor. Totalt finns nio personal på förskolan som arbetar i barngrupp, varav fem är legitimerade förskollärare.

---

¹ Avser områden som utifrån Delegationen mot segregations (Delmos) klassifikation har socioekonomiska utmaningar.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. På varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om huvudmannen bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och anger inom vilka delar. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna med hög kvalitet begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Huvudmannens aktiva arbete med adekvata insatser för att stärka förutsättningarna för en undervisning av god kvalitet i förskolor i socioekonomiskt svagare områden

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i hög utsträckning arbetar aktivt med adekvata insatser för att stärka förutsättningarna för en undervisning av god kvalitet i förskolor i socioekonomiskt svagare områden.

Rektorns arbete med att skapa reella förutsättningar så att förskollärare kan leda och genomföra undervisning av god kvalitet i den granskade förskolan, som ligger i ett socioekonomiskt svagare område

Skolinspektionen bedömer att rektorn i hög utsträckning skapar reella förutsättningar så att förskollärare kan leda och genomföra undervisning av god kvalitet i den granskade förskolan

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

I vilken utsträckning arbetar huvudmannen aktivt med adekvata insatser för att stärka förutsättningarna för en undervisning av god kvalitet i förskolor i socioekonomiskt svagare områden?

I detta område granskas om huvudmannen har en god kännedom om förutsättningarna för en undervisning av god kvalitet på förskolan, vilket leder till att huvudmannen sätter in adekvata insatser för att höja kvaliteten i undervisningen. Här granskas också om rektorn får adekvat stöd och ledning från huvudmannen och om huvudmannen har en planering och ett aktivt arbete för kompetensförsörjning.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i hög utsträckning arbetar aktivt med adekvata insatser för att stärka förutsättningarna för en undervisning av god kvalitet i förskolor i socioekonomiskt svagare områden.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att huvudmannens styrning och ledning av förskolan kännetecknas av långsiktighet och en helhetssyn på förskolans uppdrag. Huvudmannen har en god insikt i vad som krävs för att utveckla god kvalitet i förskolan och gör en bred uppföljning av verksamheten som omfattar både process- och resultat kvalitet. Utifrån denna kunskap vidtar huvudmannen relevanta åtgärder och insatser för att främja en likvärdig utbildning för alla barn. Vidare sker ett aktivt arbete för att skapa ett förtroendefullt klimat och en kontinuerlig dialog och samverkan med rektorn. Rektorn får också goda förutsättningar med flera stödfunktioner för att kunna ägna sig åt pedagogisk ledning. Granskningen visar även att huvudmannen på ett kommunövergripande plan arbetar strategiskt och långsiktigt med ett flertal breda och uthålliga insatser för att behålla och rekrytera legitimerade förskollärare.

1.1 Helhetssyn och prioriteringar

Granskningen visar att huvudmannens styrning och ledning av förskolan kännetecknas av långsiktighet och en helhetssyn på förskolans uppdrag. Av inkommen dokumentation och intervju med representanter för huvudmannen framgår att förskolan styrs av en nämnd och förvaltning som har ansvar för för- och grundskolorna i kommunen. Verksamheterna för förskolan leds av en verksamhetschef, som även är ansvarig för grundskolan, i ett nära samarbete och dialog med förvaltningschef, utvecklingsledare och rektorer. För att öka kunskapen om förskolans uppdrag och för att uppfylla de nationella målen har huvudmannen tidigare genomfört en kommunövergripande utbildning, både på huvudmann- och förskoleenhetnivå,

om Läroplan för förskolan (Lpfö18). Utifrån huvudmannens kunskap om läroplansuppdraget är det nu istället förskolans verksamhet som styr vilka utbildningsuppdrag som genomförs enligt representanter för huvudmannen. Vidare framgår av huvudmannens kvalitetsrapport, som är antagen av nämnden, att huvudmannen har kunskap om skollagens krav avseende huvudmannen och rektorns ansvar för att utveckla utbildningen i förskolan. Exempelvis beskrivs kravet på att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Arbetet utgår från huvudmannens årshjul där det redogörs vad som ska följas upp, när det ska ske och vem som ansvarar för arbetet. Vidare framgår av intervjun med rektorn att huvudmannen kartlägger utvecklingsbehov i undervisningen utifrån en modell där rektorerna får reflektera enskilt, i par och sedan alla tillsammans. Utifrån diskussionerna från det delger sedan rektorerna förslag kring olika utvecklingsområden som huvudmannen och rektorerna arbetar vidare med tillsammans.

Av inkommen dokumentation och intervjuer med representanter för huvudmannen och rektorn framgår att huvudmannen använder ett digitalt system för att dokumentera det systematiska kvalitetsarbetet. Utifrån varje avdelnings kvalitetsredovisning av läsåret sammanställer rektorn en övergripande kvalitetsredovisning som sedan huvudmannen tar del av som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Underlaget ligger sedan till grund för huvudmannens, tillika förskolans, kvalitetsrapport där läsårets resultat av arbetet med förskolans mål redovisas. Granskningen visar även att huvudmannen gör en bred uppföljning av verksamheten som omfattar både process- och resultat kvalitet. Exempel på kvantitativt underlag som huvudmannen använder i sin analys är personaltäthet, , personalomsättning och barngruppsstorlek. Exempel på kvalitativt underlag är kommunens enkät till personal och vårdnadshavare med skattningar inom olika läroplansområden, rektorns sammanställningar av personalens utvärderingar av undervisningen, samt rektorns analyser av måluppfyllelsen. Underlagen ligger sedan till grund för huvudmannens och förskolans kvalitetsrapport där resultat och analyser av arbetet med förskolans mål redovisas samt hur arbetet med målen ska fortsätta. Utöver den digitala dokumentationen har rektorerna och den kommunövergripande utvecklingsledaren kontinuerliga kvalitetsdialoger där de samtalar om resultat och analyser. Utifrån kvalitetsdialogerna med rektorn och den kommunövergripande utvecklingsledaren gör sedan huvudmannen relevanta prioriteringar och insatser för att skapa en likvärdig utbildning. Arbetet med undervisningen utgår sedan från de identifierade utvecklingsområdena. Exempelvis visade analysen att arbetet med språkutvecklande arbetssätt behöver fortsätta då majoriteten av barnen har andra språk än svenska som modersmål. Med utgångspunkt från det har analyserna också visat att personalen i de socioekonomiskt svagare områdena behöver utöka sin kunskap kring kompletterande alternativ kommunikation. Exempelvis har analysarbetet av de olika förskolornas resultat visat på skillnader i behov mellan olika förskolenheter

som påverkar undervisningens kvalitet. Utifrån det har huvudmannen i de socioekonomiskt svagare områdena förstärkt ledningsfunktionerna med flera rektorer, högre personaltäthet och arbetat med att fördela förskolläraresurser. Detta är möjligt eftersom kommunen tillför riktade medel med hänsyn till olika faktorer i relation till socioekonomiskt svaga områden.

En annan insats som huvudmannen genomfört i det långsiktiga arbetet i dessa områden är ett projekt, buss på tur, med syftet att öka barnens språkutveckling samt sociala integration. I det nuvarande arbetet deltar alla femåringar från alla förskolor i kommunen där särskilt barn från socioekonomiskt svagare områden får möjlighet att utveckla språket i meningsfulla sammanhang och aktiviteter med barn från förskolor belägna i hela kommunen. Särskilda insatser för barnen i socioekonomiskt svagare områden omfattar exempelvis att det finns en tydlig rutin där personalen efter varje busstur ställer frågor till barnen för att utmana och uppmuntra barnens språkutveckling. Effekterna av arbetet har följts upp och visat att det varit ett positivt resultat kring att barnens ordförråd ökat. Detta har resulterat i att huvudmannen sökt nya medel som beviljats för att fortsätta arbetet.

1.2 Huvudmannens ledning och stöd till rektorn

Granskningen visar att huvudmannen arbetar aktivt för att skapa ett förtroendefullt klimat och har en kontinuerlig dialog och samverkan med rektorn. För att skapa en förståelse för varandras uppdrag arbetar huvudmannen tillsammans med rektorerna inom förskolan enligt en modell där de har en dialog om varandras uppdrag. Arbetet bygger på att skapa tillit mellan de olika nivåerna och som handlar om samverkan och att arbeta i team. Med utgångspunkt från det träffar verksamhetschefen rektorerna varje vecka och har tillsammans med dem genomfört förändringar för att fokusera mer på det strategiska arbetet kring det systematiska kvalitetsarbetet. Detta utifrån kommunens årshjul där diskussioner bland annat handlar om det systematiska kvalitetsarbetet. Tidigare var förskola och grundskola skilda åt i kommunen men nu har de gemensamma möten för att öka likvärdigheten och för att driva utvecklingen tillsammans. Enligt rektorn är huvudmannen lyhörd för vilka behov Nyhedsbackens förskola har som exempelvis fortbildningsinsatser. Vid dessa mötesforum frigörs också tid för rektorernas egna frågor utifrån den verksamhet de leder. Detta för att skapa goda förutsättningar för frågor som specifikt rör rektorns pedagogiska ledning av förskolan. Vidare har det systematiska kvalitetsarbetet och övergångar mellan skolformerna utvecklats genom rektorsteam. Exempelvis handlade överlämningsmötena tidigare mest om enskilda barn mellan olika verksamhetsformer, men nu lyfts däremot undervisningen i större utsträckning.

Vidare framgår att huvudmannen genom att tillhandahålla flera stödfunktioner ger rektorn goda förutsättningar att kunna ägna sig åt pedagogisk ledning. Av intervjuer med representanter för huvudmannen och rektorn framgår att stödfunktion-

erna omfattar exempelvis kvalitetsutvecklare, controller, ekonomer, barnhälso-team, stöd gällande informationsteknik, skoladministratör, vikariepool och en personalavdelning. Rektorererna får också stöd i arbetet av huvudmannen vid eventuellt motstånd bland personalen kring områden som handlar om att tydliggöra olika roller för förskollärare och barnskötare eller annan pedagogisk personal. Vidare genomförs en enkät årligen av kommunen för att ta reda på vad som gör att rektorerna trivs i sitt arbete. Huvudmannen följer också upp arbetet enskilt med varje rektor vid medarbetarsamtal samt tillsammans i rektorsgruppen.

1.3 Rekrytera och behålla förskollärare

Granskningen visar att huvudmannen på ett kommunövergripande plan arbetar strategiskt och långsiktigt med ett flertal insatser för att behålla och rekrytera legitimerade förskollärare vilket beskrivits under 1.1. Ytterligare insatser för att öka likvärdigheten i kommunen och främja att alla barn får en undervisning av legitimerade förskollärare är att politikerna har fattat ett beslut om att förskollärare ska anställas när det finns möjligheter att söka tjänster till förskolan. Trots ett politiskt beslut om att anställa förskollärare vid utlysta tjänster ser också rektorn fördelar med att ha olika professioner i verksamheten. Huvudmannen har även påbörjat ett arbete med att kartlägga hur förskollärare är organiserade i kommunen och hur barngruppernas storlek påverkar undervisningen. Av inkommen dokumentation, intervjuer med representanter för huvudmannen och rektorn framgår att arbetet sker aktivt och att tidigare strategier omprövas. Exempelvis finns en plan för att samla in medarbetarperspektivet genom intervjuer med personalen som ett verktyg för marknadsföring och rekrytering. Syftet är att förmedla en bild av vad som gör kommunen till en bra arbetsplats. Vidare är rekryteringsarbetet kopplat till de behov som kartläggningen visat, utifrån en enkät till rektorerna, där bland annat kommande pensionsavgångar framgår. De intervjuade ger en samstämmig bild av behoven gällande rekrytering och att det tidigare varit svårigheter att rekrytera förskollärare till socioekonomiskt svagare områden. Med utgångspunkt från det arbetar huvudmannen och rektorn utifrån en kompetensförsörjningsplan för att både attrahera, rekrytera och behålla legitimerade och behöriga förskollärare. Planen är sedan ett underlag för en kontinuerlig dialog mellan huvudmannen och rektorn utifrån uppsatta tydliga mål, utvecklingsområden och uppföljning av rekryteringsarbetet. Arbetet har varit framgångsrikt där utvärdering visat att det nu är en god sökbild av legitimerade förskollärare. Exempelvis har arbetet med nya och anpassade annonser utvecklats. Vidare erbjuder också huvudmannen barnskötare möjligheter att studera till förskollärare. Detta utifrån möjligheter till avsatt tid med ett antal studiedagar och bibehållen lön samt ersättning för studielitteratur och resor till och från studieorten.

Vidare framgår av granskningen att en anställd kompetenssamordnare har ansvaret för samarbetet med flera högskolor och universitet. Hen erbjuder kontinuerligt in

studenter från dessa lärosäten till träffar för att informera om fördelarna i kommunen kring bland annat karriärmöjligheter. Exempelvis finns möjligheter till att arbeta som biträdande rektor. Av inkommen dokumentation framgår att utvärderingar har visat att studenterna uppskattat insatsen. Vidare framgår också att kompetenssamordnaren i nuläget fortsätter samarbetet med bland annat personalavdelningen kring hur marknadsföring och annonsering kan utvecklas ytterligare för att attrahera legitimerade förskollärare.

För att behålla behöriga förskollärare genomför huvudmannen flera enkäter årligen som främst omfattar det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det genomförs bland annat en omfattande medarbetarenkät för alla i kommunen kring hållbart medarbetar engagemang (HME). Det är tre huvudområden kring motivation, ledning och styrning som behandlas. Det berör frågor om arbetet är meningsfullt, om närmaste chef visar uppskattning samt ger rätt förutsättningar för arbetet och om medarbetare är insatta i läroplansarbetet/mål och att arbetet följs upp. Enligt representanter för huvudmannen visar resultatet av enkäten att förskolan är den verksamhet som har högst index av alla verksamheter i hela kommunen. Prioriterade områden är också frågor kring vad som behövs för att behålla cheferna/rektorer i kommunen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

I vilken utsträckning skapar rektorn reella förutsättningar så att förskollärare kan leda och genomföra undervisning av god kvalitet i förskolor i socioekonomiskt svagare områden?

I detta område granskas om rektorns pedagogiska ledning inbegriper inblick i måluppfyllelsen avseende undervisningen och är tydlig för all pedagogisk personal, samt om rektorn genomför utvecklingsinsatser med utgångspunkt i identifierade behov i syfte att stärka undervisningens kvalitet. Här bedöms också om rektorn på ett medvetet sätt arbetar för att höja personalens samlade kompetens och om rektorn organiserar verksamheten så att förskollärarna till så stor del som möjligt kan ägna sig åt undervisning eller uppgifter som hör till undervisning i samverkan med övrig pedagogisk personal.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i hög utsträckning skapar reella förutsättningar så att förskollärare kan leda och genomföra undervisning av god kvalitet i den granskade förskolan, som ligger i ett socioekonomiskt svagare område.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorns pedagogiska ledarskap är tydligt med en god kunskap kring måluppfyllelsen gällande undervisningen. Rektorn skapar en hög delaktighet i uppdraget för undervisningen och uppdraget är väl förankrat hos all personal på förskolan. Vidare präglas rektorns ledarskap av ett tydligt fokus för att utveckla undervisningens kvalitet med utgångspunkt från förskolans identifierade behov. Detta genom att möjliggöra för personalen att delta vid kompetenshöjande insatser samt genom en organisation som ger förutsättningar för kollegialt lärande. Granskningen visar också att rektorn bedriver ett medvetet arbetssätt med att tydliggöra förskollärarollen och ansvar i undervisningen. Rektorn skapar även möjligheter för förskollärarna att tillsammans med andra förskollärare och personal planera, genomföra och bedöma undervisningen.

2.1 Rektorns arbete med att leda undervisningsuppdraget

Granskningen visar att rektorns pedagogiska ledarskap är tydligt med en god kunskap kring måluppfyllelsen gällande undervisningen. Av inkommen dokumentation och samtliga intervjuer framgår att rektorn har en tydlig struktur i arbetet gällande det systematiska kvalitetsarbetet i förskolan. Personalen använder ett digitalt system för dokumentation där de redovisar planeringar, undervisningen samt analyser av undervisningens kvalitet, vilket även beskrivs i område 1.1. Rektorn följer sedan genom det digitala systemet kontinuerligt upp arbetet i olika forum såsom vid arbetsplatsträffar, medarbetarsamtal, utvecklingssamtal och genom delårsanalyser. Rektorn ger både positiv och utvecklande feedback till personalen vilket sker både muntligt och skriftligt. Med utgångspunkt i personalens uppföljningar och analyser gör rektorn egna kontinuerliga analyser i samarbete med utvecklingsledare från kvalitetsgruppen. Inom kvalitetsgruppen är det legitimerade förskollärare som arbetar i ett nätverk med olika kompetenser och ett stort engagemang för utvecklingsarbete inom förskolan. Analyserna ligger sedan till grund för de prioriteringar och insatser som genomförs på förskoleenheten. Exempelvis har analysarbetet visat ett behov av att utveckla personalens analysarbete vilket kvalitetsgruppen ger stöd i. Vidare har rektorerna, med ansvar för förskolorna i de socioekonomiskt svagare områdena, utifrån läroplanens uppdrag gemensamt tagit fram ett stödmaterial till utvecklingsplanen för personalen. Utvecklingsplanen omfattar bland annat prioriterade mål och identifierade utvecklingsområden för 2022/23. Stödmaterialiet beskriver även arbetsgången i det systematiska kvalitetsarbetet och metoden som utgår från frågorna var är vi?, vart ska vi?, hur gör vi? och hur blev det?. I stödmaterialiet finns också tydliga förklaringar och stöd kring analysarbetet samt förväntade effekter. Exempelvis finns frågor att reflektera kring om eventuella olikheter mellan flickor och pojkar, yngre och äldre, barn med svenska som förstaspråk och barn med annat modersmål. Rektorns stöd har enligt förskollärare och barnskötare varit en framgångsfaktor i det systematiska kvalitetsarbetet för att ge en gemensam förståelse kring läroplansuppdraget för att kunna utveckla undervisningen. Detta har också medfört en större delaktighet från alla professioner.

Granskningen visar vidare att rektorn förmedlar, förankrar och skapar hög delaktighet i arbetet med undervisningsuppdraget hos all personal på förskolan. Rektorn beskriver att de arbetat med några mål i taget för att all personal ska få en gemensam förståelse för undervisningsuppdraget. Det har varit en framgångsrik strategi då personalen nu på eget initiativ arbetar med alla målen utifrån läroplanen, enligt rektorn. Vidare framgår av intervjuerna med förskollärare och barnskötarna att det genomförs pedagogkvällar där all personal har läst kapitel i läroplanen kopplat till litteraturstudier. Dessutom får barnskötare en god återkoppling från förskollärare kring undervisningen både digitalt och vid olika mötesforum. För att ytterligare öka delaktigheten för alla medarbetare finns olika ansvarsområden där allas olika kompetens används i arbetet på förskolan vilket framgår av intervjuerna med förskollärare och barnskötare. Exempelvis finns en personal på varje avdelning som är ansvarig för digitalisering och som används som stöd i arbetet i syfte att alla effektivt ska kunna lägga in reflektioner och analyser i det digitala verktyget. Vidare arbetar den digitala utvecklingsledaren på förskolan med att sprida kunskap om digitaliseringsarbetet för att öka kunskaperna om vad adekvat digital kompetens innebär kopplat till läroplansuppdraget. Detta för att gynna barnens lärande och att digitala verktyg används mer frekvent i undervisningen.

Rektorns ledarskap präglas av ett tydligt fokus för att utveckla undervisningens kvalitet. Utifrån det som redan beskrivits under avsnitt 2.1, där rektorn har ett tydligt och långsiktigt fokus på det systematiska kvalitetsarbetet, arbetar rektorn med ytterligare insatser för att utveckla undervisningen. Detta görs utifrån personalens och rektorns gemensamma bedömning av vad som behöver utvecklas. Exempelvis har behov av fortsatt kompetensutveckling kring språkutvecklande arbetssätt identifierats vilket också genomförts kring en metod för tecken som alternativ och kompletterande kommunikation. Utifrån uppföljning, utvärdering och analys kommer också förskolan arbeta vidare med språkutvecklande metoder som redan används idag eftersom det visat sig fungera. Rektorn har även tillsammans med pedagogerna identifierat behovet av att utveckla arbetet med att mer aktivt använda förskolans extratjänster som pratar flera av barnens modersmål. Detta utifrån behovet av extra stöd i läsgrupper med att översätta och förklara innehållet i böcker på barnens modersmål. Specialpedagogerna i barnhälsoteamet arbetar också tillsammans med förskolan för att kartlägga barnens språkutveckling. En annan del i arbetet med att utveckla undervisningen har varit att all personal gemensamt deltagit i samma utbildningsinsats gällande tecken som alternativ kompletterande kommunikation. Detta har enligt förskollärarna varit en betydelsefull framgångsfaktor som utvecklat personalens gemensamma arbetssätt på förskolan. Vidare har all personal deltagit i Skolverkets utbildningsinsats gällande Läslyftet och specialpedagogernas handledning av personalen har också ökat personalens förståelse av undervisningsuppdraget.

De insatser som genomförs har tydlig utgångspunkt från de behov som identifierats på förskolan. Av samtliga intervjuer framgår en gemensam bild av att bland annat

det systematiska kvalitetsarbetet, digitalisering och språkutvecklande arbetssätt är prioriterade områden utifrån identifierade behov. Exempelvis arbetar förskolan utifrån en språkmodell som utgår från forskning om vikten av en språklig medvetenhet för att utveckla barnens läsinlärning. Effekterna av arbetet har visat en tydlig förbättring av barnens språk, naturkunskaper, matematik och det sociala samspelet. Förskollärarna betonar också samarbetet utifrån projektet, buss på tur, som beskrivits under 1.1, och där barnens språk har utvecklats markant även i vardagliga situationer.

2.2 Kompetenshöjande insatser

Granskningen visar att rektorn arbetar medvetet för att höja personalens samlade kompetens. Av intervjuerna med rektorn, förskollärarna och barnskötarna framgår en samsyn om att rektorn i dialog och utifrån bland annat personalens reflektioner och analyser, kontinuerligt tar reda på personalens kompetensutvecklingsbehov. Med utgångspunkt från det arbetar personalen på förskolan bland annat med en bokcirkel kring det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn lägger också ut tips på föreläsningar i en samarbetsapp som alla har tillgång till. Exempel på kompetensutvecklingsbehov på förskolan som personalen genomför kopplat till att förskolan ligger i ett socioekonomiskt svagare område är språkutvecklande arbetssätt och modersmål samt specialpedagogik för lärande. I samarbete med barnhälsoteamet är specialpedagogerna ett stort stöd och bollplank enligt förskollärarna. Specialpedagogerna arbetar bland annat med att ge stöd kring förskolemiljön, pedagogisk språksscreening samt kartläggning av språket. Vidare medverkar personalen regelbundet vid kompetenshöjande insatser. Rektorn uppmuntrar och erbjuder personalen regelbundet att delta i kompetenshöjande insatser i syfte att öka kvaliteten i undervisningen. Av intervjuerna framgår att insatserna sker både genom gemensamma utbildningar utifrån behoven i den egna pedagogiska praktiken eller utifrån egna önskemål. Av intervjun med förskollärarna framgår även att de deltagit i en utbildningsinsats, som även barnskötarna kommer delta i, som handlar om att ta vara på arbetslagets kompetens kopplat till läroplanen. Insatsen utgår från personalens egna styrkor och handlar om hur man ger varandra feedback i arbetet. Vidare får personalen goda reella förutsättningar att delta i utbildningsinsatserna genom exempelvis att tid avsätts, vikarier införskaffas och att kommunen står för litteraturen.

Granskningen visar också att rektorn skapat en organisation för kollegialt lärande där en vilja att lära och dela med sig av kunskap är tydligt. Kommunen har en utbildare i kollegialt lärande och i nuläget utbildas ytterligare en person i kollegialt lärande. Strukturen för det kollegiala lärandet sker genom både digitala verktyg, gemensamma avdelningsplaneringar, arbetsplatsträffar, pedagogkvällar och utvecklingsdagar. Exempelvis har nu alla förskollärare deltagit i kompetensutveckling kring kollegialt lärande, vilket också barnskötare kommer ta del av, där de sedan delger varandra sina erfarenheter. Träffar sker även mellan fyra förskolor i ett gemensamt

nätverk kopplat till socioekonomiskt svaga områden där personalen deltar i blandade grupper och delar med sig av kunskap inom olika områden för att utveckla undervisningen. Enligt barnskötarna ser kvalitetsgruppen till att arbetet blir likvärdigt. Andra insatser är att personalen också gemensamt diskuterar fortbildningar som exempelvis tecken som alternativ och kompletterande kommunikation. Av intervju med personal framgår att de tar emot studenter som genomför sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) och att det är ett bra sätt att få del av den senaste forskningen. Att ha studenter uppmuntrar också till kollegialt lärande enligt förskollärarna. Vidare träffas kvalitetsgruppen, som bland annat arbetar med undervisningsuppdraget, i ett nätverk där förskollärare från olika förskolor och med olika kompetens delger varandra kunskap och inspiration. Exempelvis tar gruppen fram reflektionsfrågor kring det systematiska kvalitetsarbetet som förskollärarna sedan tar med sig till kollegorna på respektive förskola för fortsatta diskussioner. Deltagandet i utbildningarna följs sedan upp av rektorn på arbetsplatsmöten och vid medarbetarsamtal.

2.3 Rektorns organisering av utbildningen

Granskningen visar att rektorn organiserar verksamheten så att förskollärarnas roll och ansvar i arbetslagen är tydligt för alla i personalen. Av inkommen dokumentation och samtliga intervjuer framgår att rektorn har arbetat aktivt med att tydliggöra rollerna för förskollärarna och barnskötarna. Rektorn är tydlig med att alla är lika mycket värda men att personalen har olika ansvar och roller i verksamheten. Förskollärarna har ansvaret för undervisningen och leder de målstyrda processerna. Barnskötarna samt övrig personal ansvarar för att medverka till att undervisningen genomförs. Ansvaret finns också nedskrivet i stödet till utvecklingsplan för områdets förskolor 2022/23 som all personal kontinuerligt arbetar utifrån. Verksamheten organiseras så att förskollärare till stor del kan ägna sig åt undervisning och uppgifter som hör till undervisningen, i samverkan med övrig pedagogisk personal. Enligt förskollärarna skapar rektorn goda förutsättningar i tid varje vecka där förskollärarna i olika mötesforum kan ägna sig åt undervisningsrelaterade arbetsuppgifter i samverkan med övrig pedagogisk personal. Rektorn skapar också möjligheter för förskollärarna att tillsammans med andra förskollärare och övrig pedagogisk personal planera undervisningen. Detta möjliggörs genom att det finns en tydlig struktur för möten gällande hela arbetslaget och att det är flera förskollärare på varje avdelning. Det finns även enskild planeringstid för både barnskötare och förskollärare där förskollärare har mer enskild tid avsatt för att kunna genomföra uppdraget. Tiden är schemalagd och rektorn är tydlig med att planeringstiden ska användas och har gett ett tydligt mandat att ta in vikarier vid behov för att planeringstiden ska genomföras. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn och personalen framgår att det bidrar till att det finns en samsyn i arbetslaget om hur undervisningen ska utvecklas, bedrivas och utvärderas. Dock saknas gemensam planeringstid för endast förskollärarna på Nyhedsbackens förskola för att gemensamt samplanera, genomföra och sambedöma undervisningen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet men vill i sammanhanget påtala vikten av att förskollärare på förskolan får möjlighet att samarbeta med varandra.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Mowitz

Föredragande
Signerat av: Maria Mowitz

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

I handläggningen av ärendet har även utredarna Ia Thun och Ulrika Bohlin deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
[Huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor i socioekonomiskt svagare områden \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-oss/huvudmans-och-rektorers-arbete-for-kvalitet-i-undervisning-pa-forskolor-i-socioekonomiskt-svagare-omraden)

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 8 b § skollagen).

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas (2 kap. 9 § skollagen).

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar (2 kap. 10 § skollagen).

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

En legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen (4 kap. 3 § skollagen).

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls (4 kap. 5 § skollagen).

Läroplan för förskolan (Lpfö 18)²

Målen i läroplanen anger inriktningen på utbildningen i förskolan och därmed den förväntade kvalitetsutvecklingen i utbildningen samt hur denna bidrar till varje barns utveckling och lärande (Lpfö 18, 2 Mål och riktlinjer).

---

² Förordning (SKOLFS 2018:50) om läroplan för förskolan

Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal vid förskoleenheten har rektorn det övergripande ansvaret för att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvar för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att förskollärare ges förutsättningar att ansvara för undervisningen. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att förskollärare, barnskötare och övrig personal får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lpfö 18, 2.8 Rektorns ansvar).

Rektorns ledning samt förskollärares ansvar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och arbetslagets uppdrag att främja barns utveckling och lärande är förutsättningar för att utbildningen ska utvecklas och hålla hög kvalitet (Lpfö 18, 1 Förskolans uppdrag, Varje förskolas utveckling).

I utbildningen ingår undervisning. Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning, och syftar till utveckling och lärande hos barnen. Undervisningen ska utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant eftersom barns utveckling och lärande sker hela tiden. Förskollärare ska ansvara för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. Förskollärare har därmed ett särskilt ansvar i utbildningen som arbetslaget genomför gemensamt. I undervisningen medverkar även andra i arbetslaget, t.ex. barnskötare, till att främja barns utveckling och lärande (Lpfö 18, 1 Förskolans uppdrag, Helhetssyn).

Undervisningen i förskolan ska ske under ledning av förskollärare och syfta till barns utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. Förskollärare ska leda de målstyrda processerna (Lpfö 18, 2.7 Förskollärares ansvar i undervisningen).

Alla som ingår i arbetslaget ska utifrån sina roller genomföra utbildningen i enlighet med de nationella målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra utbildningen och därmed öka måluppfyllelsen (Lpfö 18, 2.6 Uppföljning, utvärdering och utveckling).